

Hafta 2

Olasılığa Giriş

DeepLearning.AI

Hafta 1 Özet

Temel Kavramlar

Rastgele Deney: Sonuçları önceden bilinmeyen tekrarlanabilir deneylere denir. Kısaca **deney** olarak isimlendirilir.

Sonuç: Deneyin gerçekleşmesi sonrası ortaya çıkan durum, sonuç.

Örnek Uzay (Evrensel Küme): Deneye ait olası tüm sonuçların oluşturduğu küme

Olay: Örnek uzayın herhangi bir alt kümesi.

Temel Kavramlar

Olasılık Teorisi

- Sonuç
- Olay
- Örnek Uzayı

Küme Teorisi

- Küme elemanları
- Küme
- Evrensel küme

Temel Kavramlar

Deney: Sonuçları önceden bilinmeyen ve tekrarlanabilir hadiseler

Deney1: Olasılık dersinden dönem sonunda alacağınız not

Deney2: Bozuk parayı havaya atıp sonucunu gözlemlemeniz

Deney3: Otobüs durağında otobüsün gelmesi için ne kadar bekleyeceğiniz

Sonuç: Gözlenen deneye ait herhangi bir sonuç.

Deney1'e ait bazı sonuçlar: {10,26,59,90}

Deney2'ye ait bazı sonuçlar: {Yazı, Tura, Dik}

Deney3'e ait bazı sonuçlar: {10 dk dan az, 10dk, 2 saatten çok}

Temel Kavramlar

Örnek Uzay: Gözlenen deneye ait olası tüm sonuçlar

Deney1: $\Omega_1 = \{x : 0 \leq x \leq 100, x \in \mathbb{Z}\}$ (Ayrık)

Deney2: $\Omega_2 = \{\text{Yazı}, \text{Tura}\}$ (Ayrık)

Deney3: $\Omega_3 = \{t : t > 0, t \in \mathbb{R}\}$ (Sürekli)

Olay: Örnek uzayın herhangi bir alt kümesi.

Deney1 $A = \{10 \leq x \leq 40\}$

Deney2 $B = \{\text{Yazı}\}$

Deney3 $C = \{5dk \leq t \leq 15dk\}$

Temel Kavramlar

Örnek: Bir zar atılarak rastgele bir deney gerçekleştiriliyor

Örnek uzay: $\Omega = \{1,2,3,4,5,6\}$ (Ayrık)

$$|\Omega| = 6$$

Olay: $A = \{1,3,5\}$ (tek sayıların gelmesi)

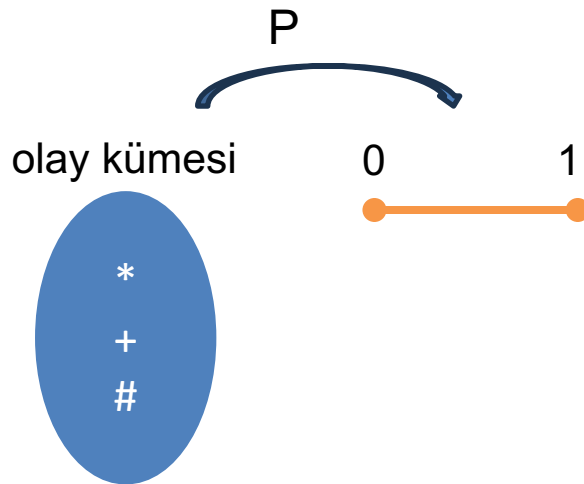
$$\text{Olay sayısı} = 2^n = 2^6 = 64$$

Olasılık Nedir?

Olasılık: Olasılık (P) bir **fonksiyondur**. Tanım kümesi olaylar, değer kümesi ise $[0-1]$ aralığındadır.

P : *olay kümesi* $\rightarrow [0,1]$

A bir olay ise $P(A) \in [0,1]$

Aksiyomlar

A ve B iki olay ve Ω örnek uzayında tanımlı olsun

1- $P(A) \geq 0$

2- $P(\Omega) = 1$

3- $P(A \cup B) = P(A) + P(B)$, *şayet* $A \cap B = \emptyset$ *ise* (A ve B ayrık, bağdaşmayan olaylar ise)

Olasılığın 0 olması ilgilenilen olayın gerçekleşmediği, olayın 1 olması ise olayın kesinlikle gerçekleştiğini ifade etmektedir.

Olasılığın temel özelliklerinden ikincisi ise bir basit olayların olasılıkları toplamı her zaman 1'e eşittir. Bir paranın bir kez atılması olayında $P(Y) + P(T) = 1$ dir.

Aksiyomlar (devam)

İlk üç aksiyomdan türetilen diğer aksiyomlar;

A, B iki olayı ve Ω örnek uzayı gösterebilirsin

4- $P(A) + P(A^c) = 1$ veya $P(A) = 1 - P(A^c)$

5- $P(\emptyset) = 0$

6- $P(A \cap B^c) = P(A) - P(A \cap B)$

7- $P(A_1 \cup A_2 \cup A_3 \cup A_4 \cup \dots) = P(A_1) + P(A_2) + P(A_3) + \dots$ şayet $A_1, A_2, A_3, \dots$ karşılıklı ayrık ise

8- $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$ şayet $A \cap B \neq \emptyset$ ise

DeepLearning.AI

Olasılığa Giriş

Olasılık nedir?

Bir olayın meydana gelme olasılığının ölçütüne olasılık denir

Olasılığa Giriş

Rastgele seçtiğiniz bir çocuğun futbol oynuyor olma olasılığı nedir?

Olasılığa Giriş

Rastgele seçtiğiniz bir çocuğun futbol oynuyor olma olasılığı nedir?

Rastgele seçilen bir çocuğun futbol oynama olasılığı.

$P(\text{soccer})$

Olasılığa Giriş

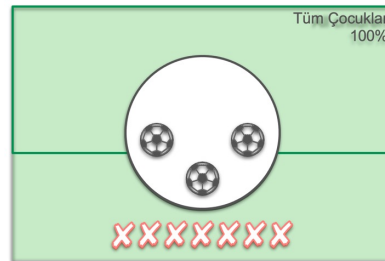
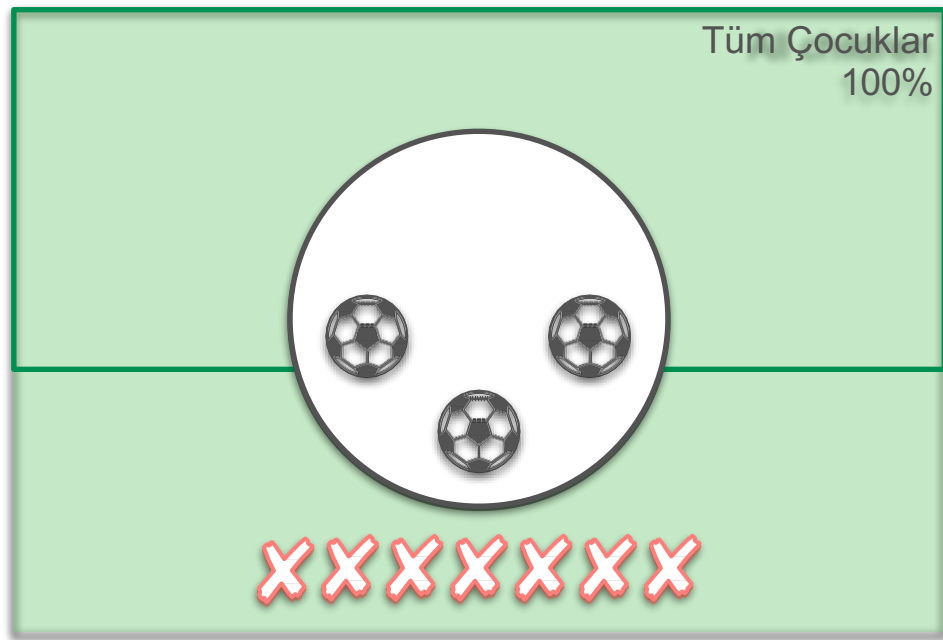

Rastgele seçilen bir çocuğun futbol oynama olasılığını bulun.

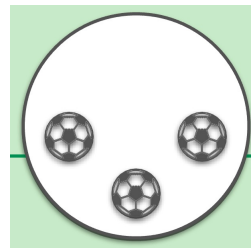
$$P(\text{soccer}) = \frac{\text{soccer}}{\text{total}} = \frac{\text{Olay}}{\text{Örnek uzayı}} = \frac{3}{10} = 0.3$$

The diagram illustrates the probability calculation. A large blue rounded rectangle contains 10 icons: 3 soccer balls and 7 red 'X' marks. A smaller blue rounded rectangle above it contains the 3 soccer balls. An arrow points from the label 'Olay' to the smaller rectangle. Another arrow points from the label 'Örnek uzayı' to the larger rectangle.

Olasılığa Giriş: Venn Diyagramı

Örnek Uzay

Olay

Olasılığa Giriş: Madeni Para Örneği 1

Olasılıkta deney: Belirsiz bir sonuç üreten herhangi bir süreçtir, dolayısıyla bozuk para atmak bir deneydir

Deney

Tura gelme olasılığı

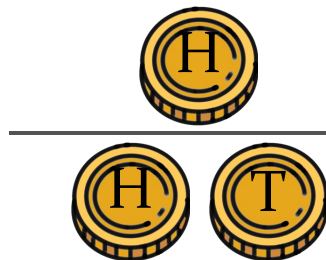
$P(H)$

Olasılığa Giriş: Madeni Para Örneği 1

50% 50%

$P(H) =$

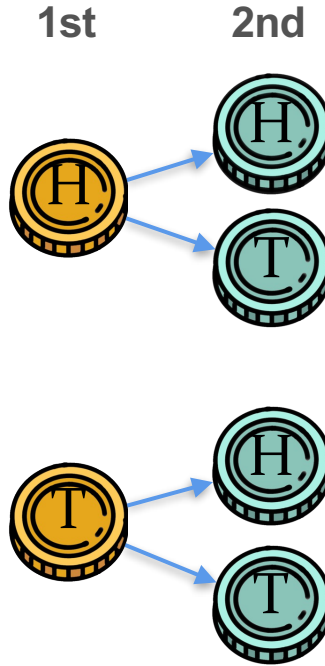
$$= \frac{1}{2} = 0.5$$

Olasılığa Giriş: Madeni Para Örneği 2

50% 50%

İki madeni para
atıldığında her ikisinin de
tura gelme olasılığı nedir?

Olasılığa Giriş: Madeni Para Örneği 2

50% 50%

$$P(HH) = \frac{\text{Number of HH outcomes}}{\text{Total number of outcomes}} = \frac{1}{4} = 0.25$$

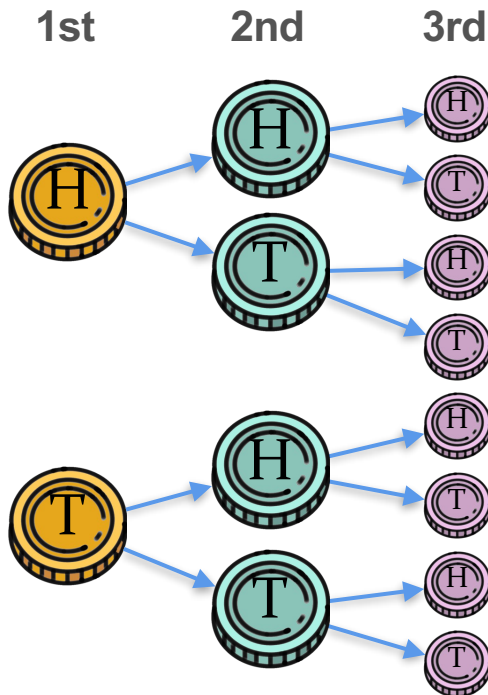

Olasılığa Giriş: Madeni Para Örneği 3

50% 50%

üç madeni para
atıldığında her üçünün de
tura gelme olasılığı nedir?

Olasılığa Giriş: Madeni Para Örneği 3

50% 50%

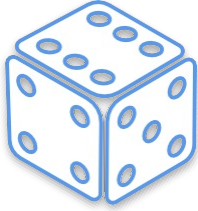

$P(HHH) =$

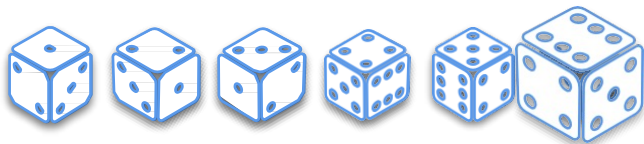
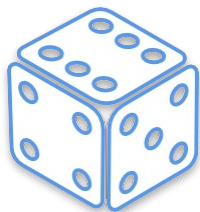
$$= \frac{1}{8} = 0.125$$

Olasılığa Giriş: Zar Deneyi 1

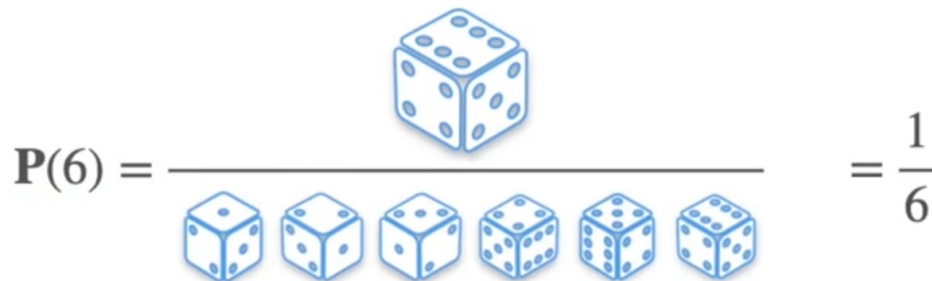

6 gelme olasılığı nedir ?

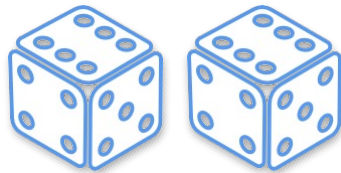
Olasılığa Giriş: Zar Deneyi 1

6 gelme olasılığı nedir ?

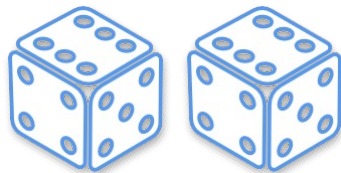
$$P(6) = \frac{\text{6 gelme olasılığı}}{\text{6 olası sonuç}} = \frac{1}{6}$$

Olasılığa Giriş: Zar Deneyi 2

İki zar atılırsa 6,6 gelme olasılığı nedir ?

Olasılığa Giriş: Zar Deneyi 2

What is the probability of obtaining 6,6?

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$$P(6,6) = \frac{\boxed{6,6}}{\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|} \hline 1,1 & 1,2 & 1,3 & 1,4 & 1,5 & 1,6 \\ \hline 2,1 & 2,2 & 2,3 & 2,4 & 2,5 & 2,6 \\ \hline 3,1 & 3,2 & 3,3 & 3,4 & 3,5 & 3,6 \\ \hline 4,1 & 4,2 & 4,3 & 4,4 & 4,5 & 4,6 \\ \hline 5,1 & 5,2 & 5,3 & 5,4 & 5,5 & 5,6 \\ \hline 6,1 & 6,2 & 6,3 & 6,4 & 6,5 & 6,6 \\ \hline \end{array}} = \frac{1}{36}$$

DeepLearning.AI

Olasılığın Tümüleyeni

Olasılığın Tümüleyeni

30%

Rastgele seçilen bir çocuğun futbol oynamama olasılığı nedir?

Olasılığın Tümüleyeni

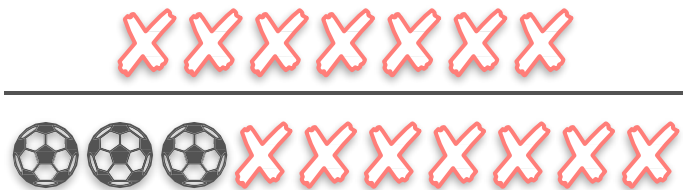

30%

Rastgele seçilen bir çocuğun futbol oynamama olasılığı nedir?

$$P(\text{not soccer}) = \frac{\text{not soccer}}{\text{toplam}} = \frac{\text{XXXXXXXXXX}}{\text{OOOXXXXXXXXX}} = \frac{7}{10} = 0.7$$

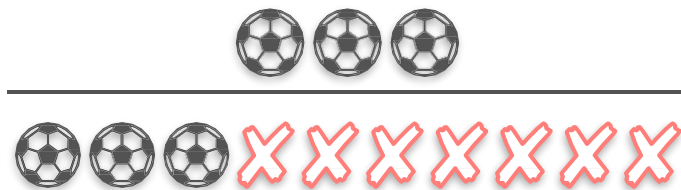
Olasılığın Tümüleyeni

$P(\text{not soccer})$

0.7

+

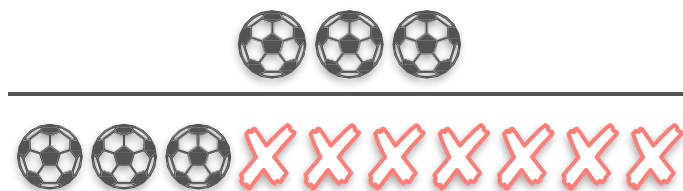
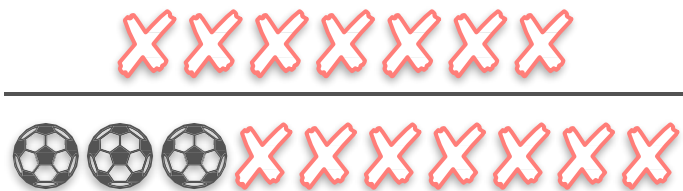
$P(\text{soccer})$

0.3

=

1

Olasılığın Tümlenyeni

$$P(\text{not soccer}) = 1 - P(\text{soccer})$$

0.7

=

1

-

0.3

Complement Rule

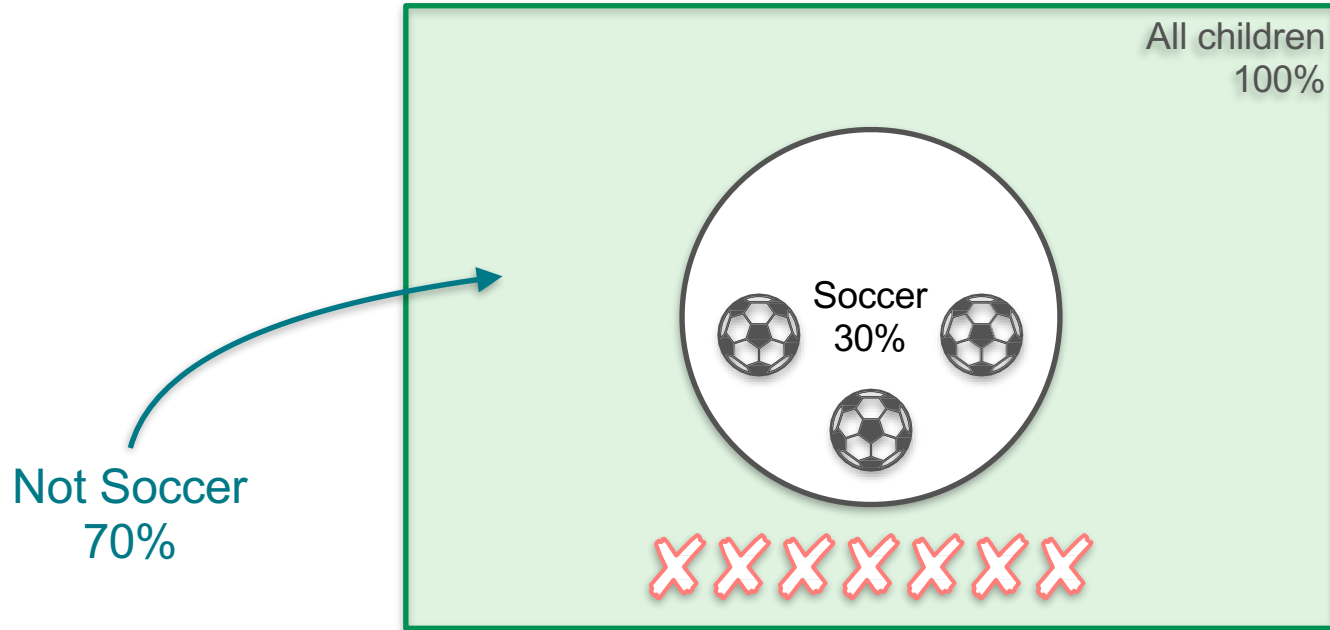
Olasılığın Tümlenyeni

$$P(\text{not soccer}) = 1 - P(\text{soccer})$$

$$P(A') = 1 - P(A)$$

Tamamlama Kuralı

Olasılığın Tümleyeni: Venn Diyagram

Olasılığın Tümüleyeni: Yazı Tura Örneği 1

3 kez tura gelmeme olasılığı nedir ?

Olasılığın Tümüleyeni: Yazı Tura Örneği 1

3 kez tura gelmeme olasılığı nedir ?

$$P(\text{not } HHH) = 1 - P(HHH)$$

$$P(HHH) = \frac{\begin{array}{c} \text{H} \\ \text{H} \\ \text{H} \end{array}}{\begin{array}{cccccccc} \text{H} & \text{H} & \text{H} & \text{H} & \text{T} & \text{T} & \text{T} & \text{T} \\ \text{H} & \text{H} & \text{T} & \text{T} & \text{H} & \text{H} & \text{T} & \text{T} \\ \text{H} & \text{T} & \text{H} & \text{T} & \text{H} & \text{T} & \text{H} & \text{T} \end{array}} = 1/8$$

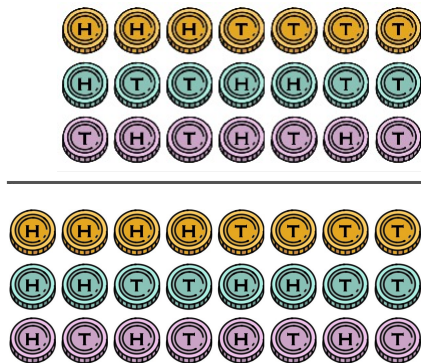
Olasılığın Tümleyeni: Yazı Tura Örneği 1

3 kez tura gelmeme olasılığı nedir ?

$$P(\text{not } HHH) = 1 - P(HHH)$$

$$\begin{aligned} P(\text{not } HHH) &= 1 - \frac{1}{8} \\ &= \frac{7}{8} \end{aligned}$$

Olasılığın Tümleyeni: Zar Örneği 1

6 dan farklı bir şey elde etme
olasılığı nedir?

Olasılığın Tümüleyeni: Zar Örneği 1

6 dan farklı bir şey elde etme
olasılığı nedir?

$P(\text{not } 6) =$

$-$

$=$

$=$

$\frac{5}{6}$

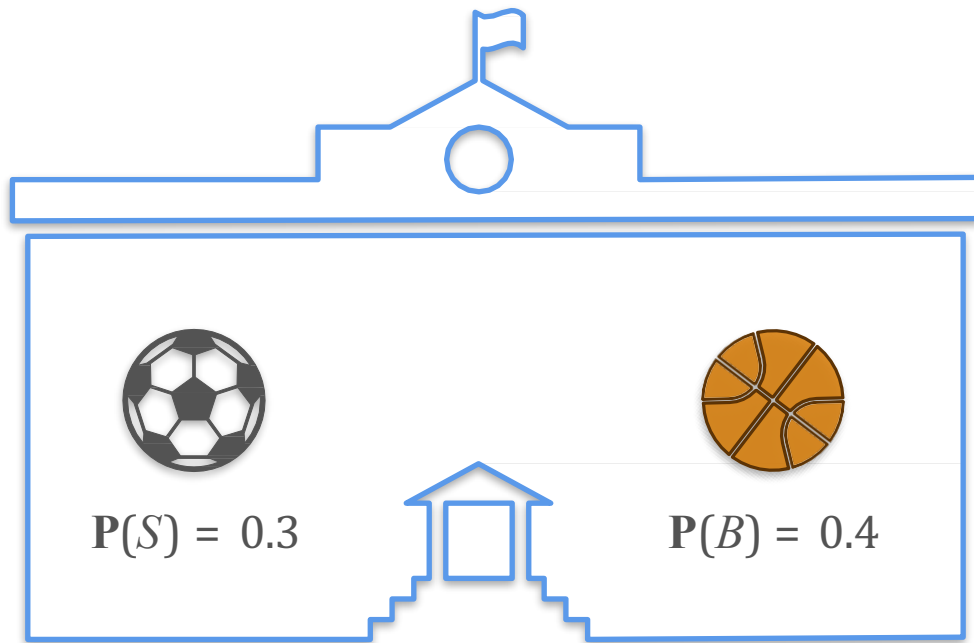

DeepLearning.AI

Olasılıkların Toplamı (Ayrık Olaylar)

Olasılıkların Toplamı: Quiz 1

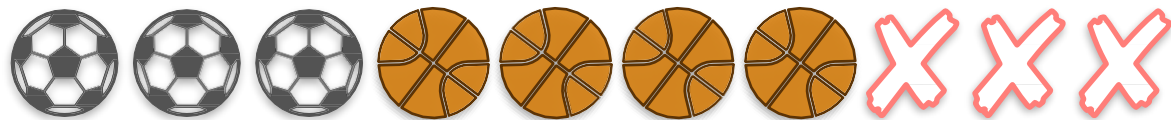

Çocuklar sadece bir spor yapabiliyor (futbol veya basketbol).

Bir çocuğun futbol veya basketbol oynama olasılığı nedir?

Okulda sadece 10 çocuk olduğunu düşünelim

Olasılıkların Toplamı: Quiz 1 Çözüm

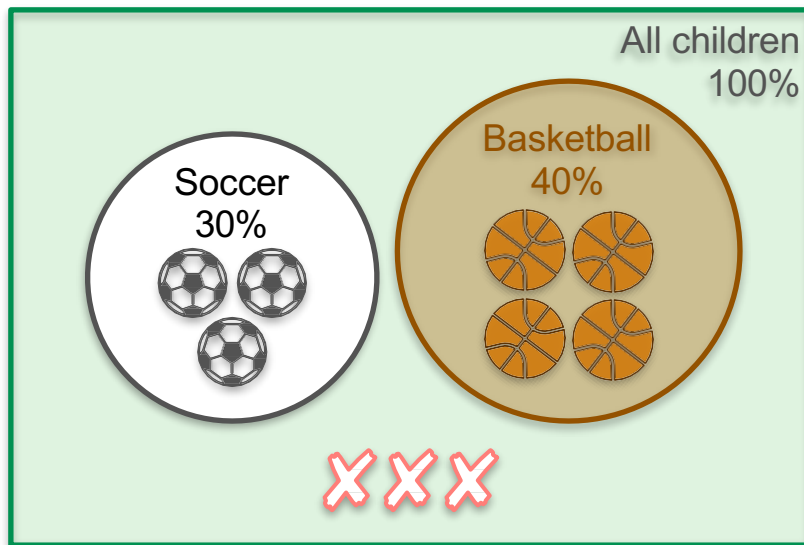
└── 30% ──┬── 40% ──┘

└──────── 70% ─────────┘

$$P(\text{soccer or basketball}) = \frac{\text{soccer or basketball}}{\text{total}} = \frac{3 + 4}{10} = 0.7$$

$$P(\text{soccer or basketball}) = P(\text{soccer}) + P(\text{basketball})$$

Olasılıkların Toplamı: Quiz 1 Çözüm

$$P(\text{soccer} \cup \text{basketball}) = P(\text{soccer}) + P(\text{basketball})$$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B)$$

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 1

Bir zar attığımızda (adil) çift sayı veya 5 gelme olasılığı nedir?

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 1

Bir zar attığımızda (adil) çift sayı veya 5 gelme olasılığı nedir?

A

B

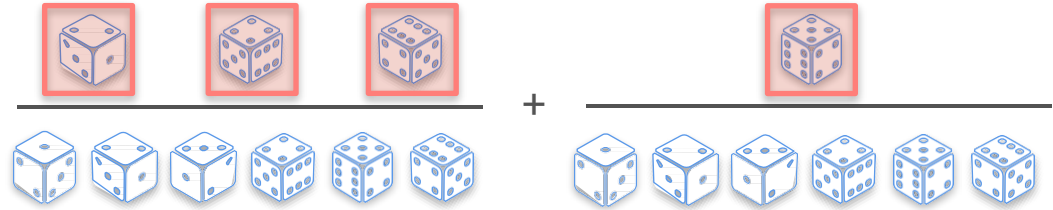
+

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 1

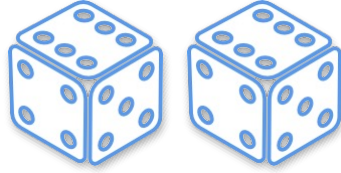

Bir zar attığımızda (adil) çift sayı veya 5 gelme olasılığı nedir?

$$P(\text{even number or } 5) = P(\text{even number}) + P(5) = \frac{3}{6} + \frac{1}{6} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}$$

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 2

İki zar atarsam toplamın 7 veya 10 olma olasılığı nedir?

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 2

A

sum of 7

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

B

sum of 10

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 2

A or B

sum of 7 or sum of 10

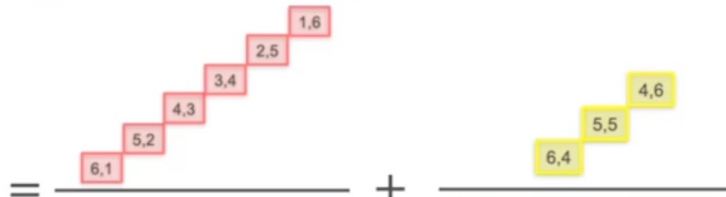
	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
	3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
	4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 2

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$P(\text{sum of 7 or sum of 10})$

$$= \frac{6}{36} + \frac{3}{36}$$
$$= \frac{9}{36} = \frac{1}{4}$$

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 2

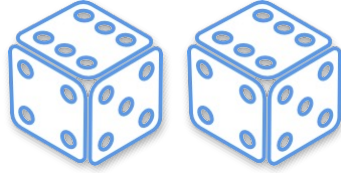

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$P(\text{sum of 7 or sum of 10})$

$$\begin{aligned} &= \underbrace{P(\text{sum of 7})}_{\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|} \hline 2,1 & 2,2 & 2,3 & 2,4 & 2,5 & 2,6 \\ \hline 3,1 & 3,2 & 3,3 & 3,4 & 3,5 & 3,6 \\ \hline 4,1 & 4,2 & 4,3 & 4,4 & 4,5 & 4,6 \\ \hline 5,1 & 5,2 & 5,3 & 5,4 & 5,5 & 5,6 \\ \hline 6,1 & 6,2 & 6,3 & 6,4 & 6,5 & 6,6 \\ \hline \end{array}} + \underbrace{P(\text{sum of 10})}_{\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|} \hline 2,1 & 2,2 & 2,3 & 2,4 & 2,5 & 2,6 \\ \hline 3,1 & 3,2 & 3,3 & 3,4 & 3,5 & 3,6 \\ \hline 4,1 & 4,2 & 4,3 & 4,4 & 4,5 & 4,6 \\ \hline 5,1 & 5,2 & 5,3 & 5,4 & 5,5 & 5,6 \\ \hline 6,1 & 6,2 & 6,3 & 6,4 & 6,5 & 6,6 \\ \hline \end{array}} \\ &= \frac{6}{36} + \frac{3}{36} \\ &= \frac{9}{36} = \frac{1}{4} \end{aligned}$$

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 3

İki zar atıldığında 2 fark veya 1 fark elde etme olasılığı nedir?

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 3

A

diff = 2

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

B

diff = 1

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 3

A or B

diff = 2 or diff = 1

A 6x6 grid representing all possible outcomes of two dice rolls. The columns represent the first die (1-6) and the rows represent the second die (1-6). Each cell contains a pair of numbers (i,j). Cells are color-coded: yellow for |diff| = 1 and red for |diff| = 2. The grid is surrounded by dice icons: one above each column and one to the left of each row.

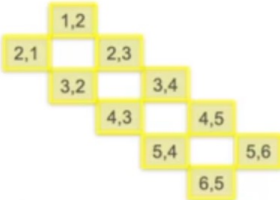
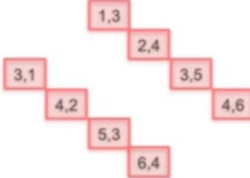
1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 3

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$P(\text{diff} = 2 \text{ or } \text{diff} = 1)$

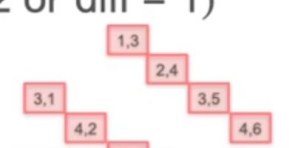

$$= \frac{8}{36} + \frac{10}{36}$$
$$= \frac{18}{36}$$

Olasılıkların Toplamı: Zar Örneği 3

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$P(\text{diff} = 2 \text{ or diff} = 1)$

$= P(\text{diff} = 2) + P(\text{diff} = 1)$

$= \frac{8}{36} + \frac{10}{36}$

$= \frac{18}{36}$

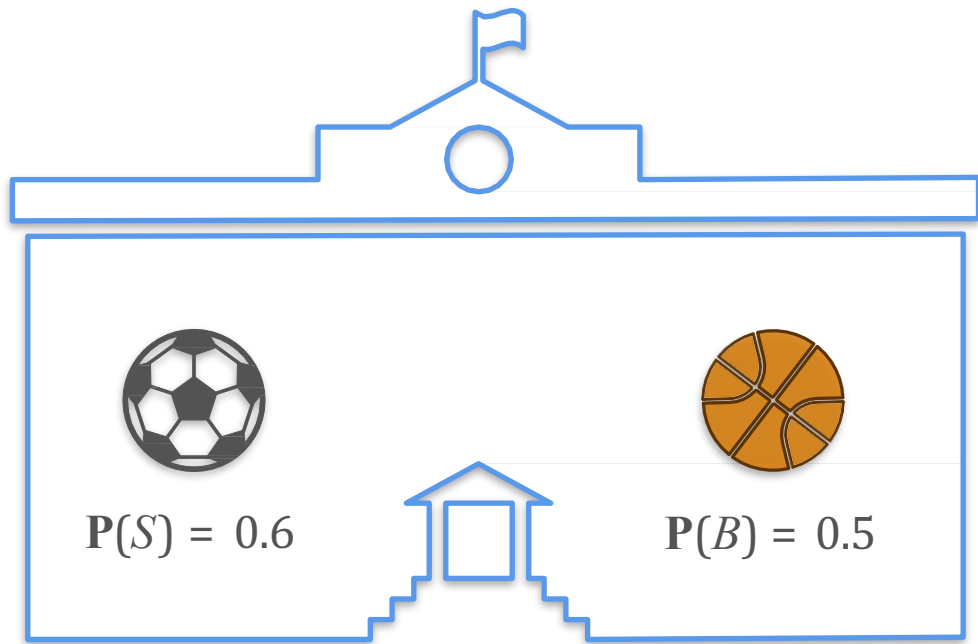

DeepLearning.AI

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar)

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 1

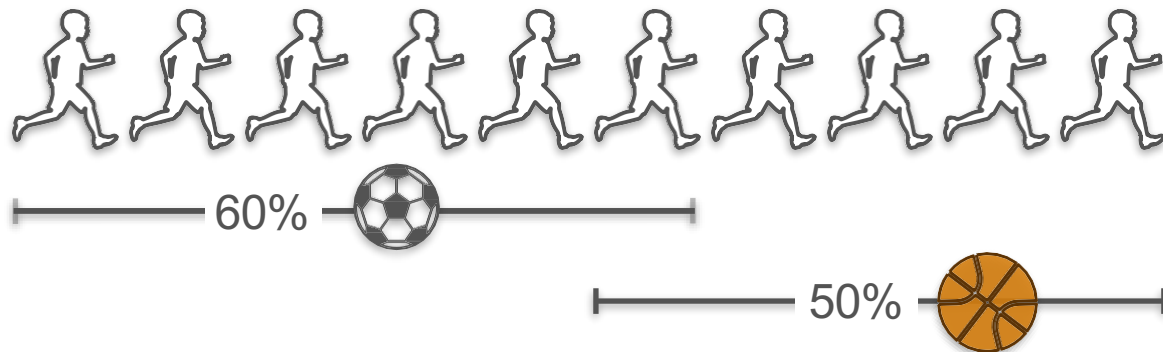
Çocuklar bu kez istedikleri kadar spor yapabilirler.

Sadece bir spor kısıtı yok

Bir çocuğun futbol veya basketbol oynama olasılığı?

İpucu: Okulda sadece 10 çocuğun olduğunu düşünün?

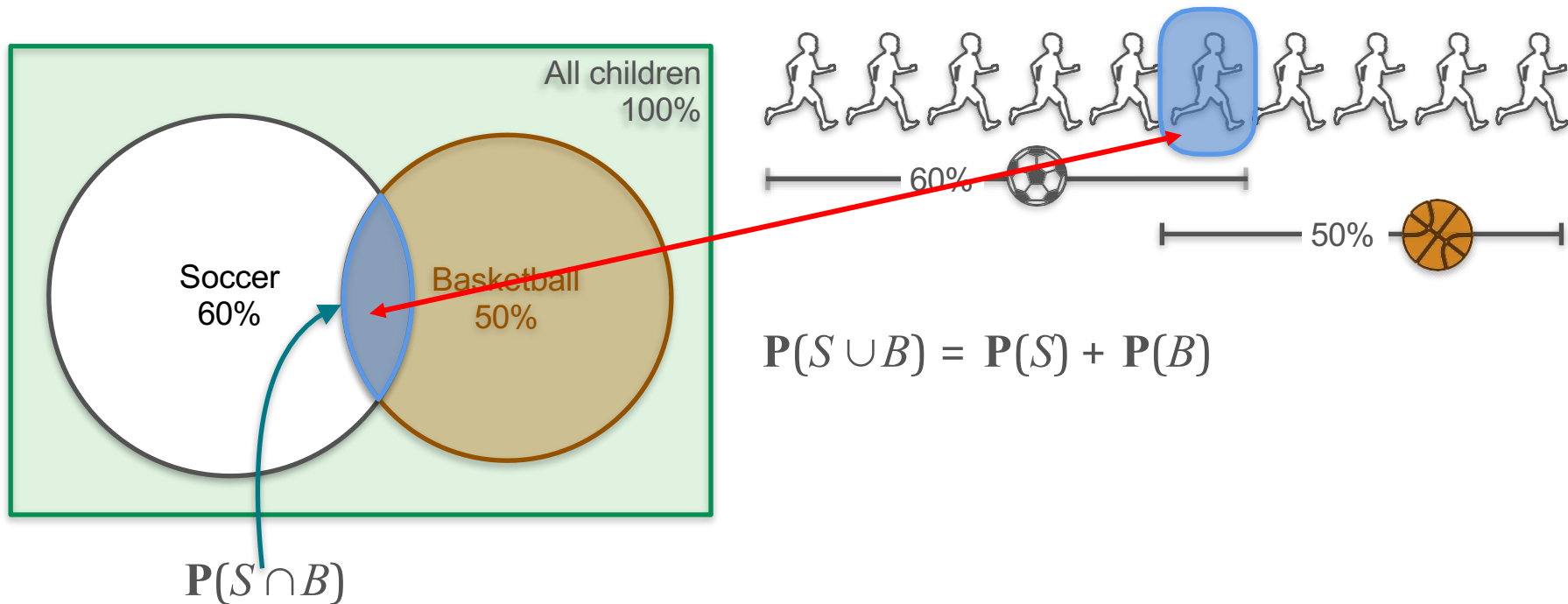
Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 1 Çözüm

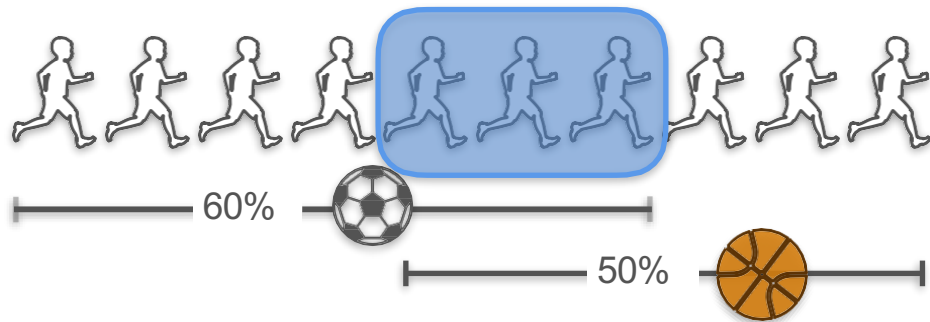
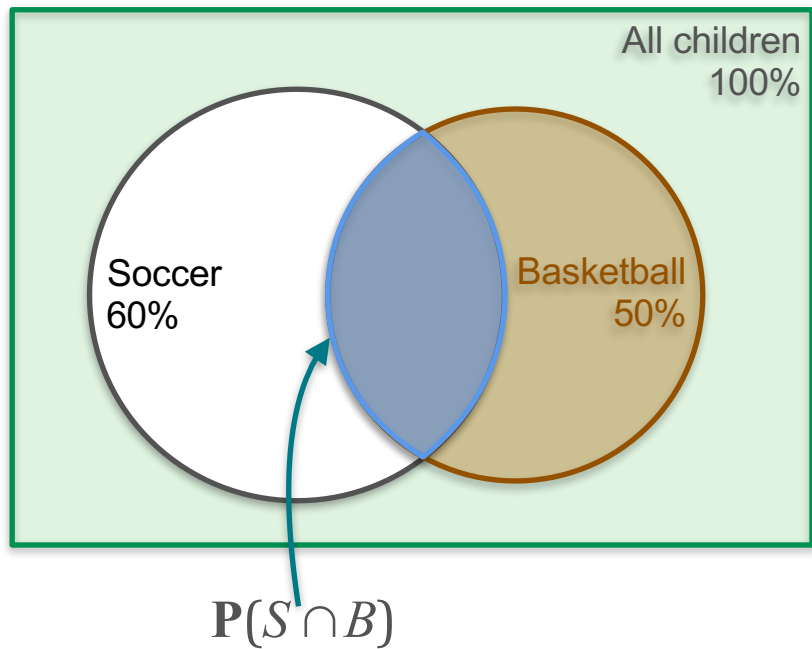
$$P(\text{soccer} \cup \text{basketball}) = ?$$

Kaç çocuğun birden fazla spor yaptığını bilmiyoruz

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 1 Çözüm

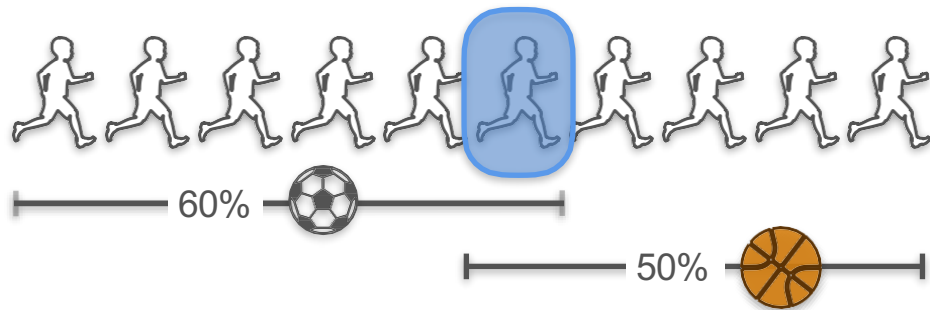
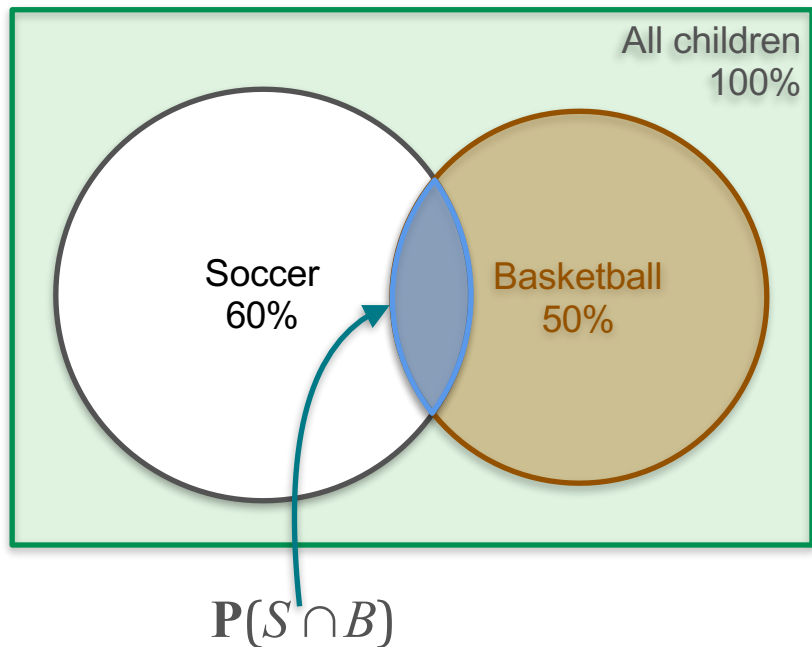

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 1 Çözüm

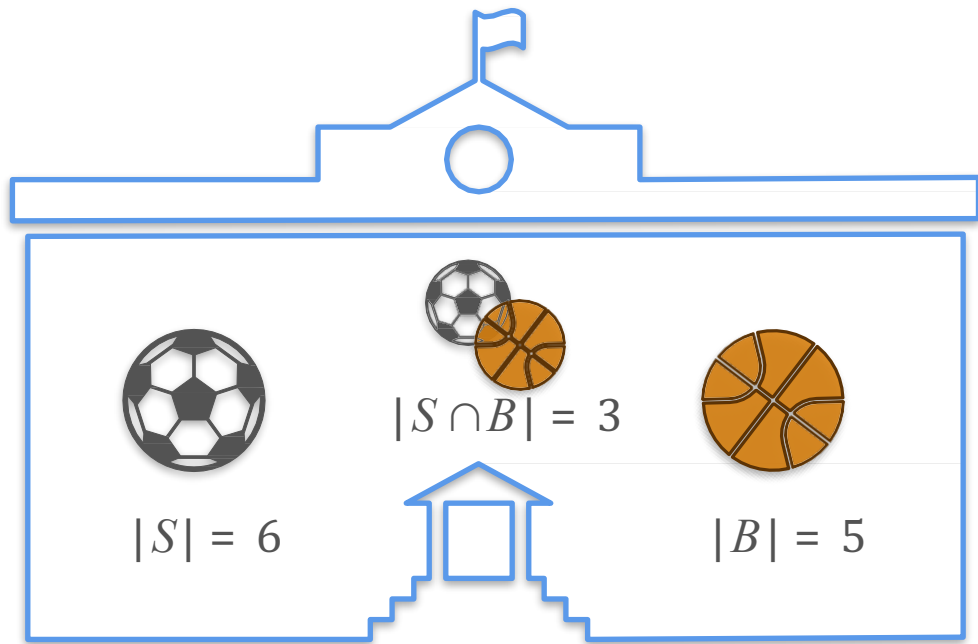
$$P(S \cup B) = P(S) + P(B)$$

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 1 Çözüm

$$P(S \cup B) = P(S) + P(B)$$

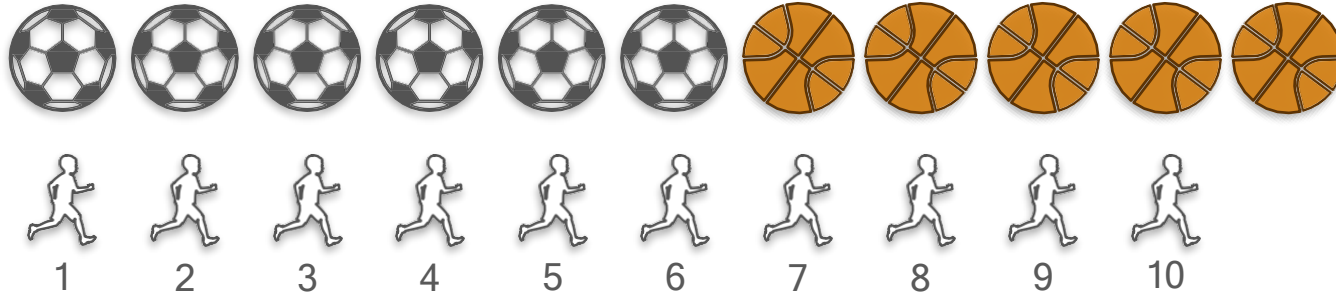
Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 2

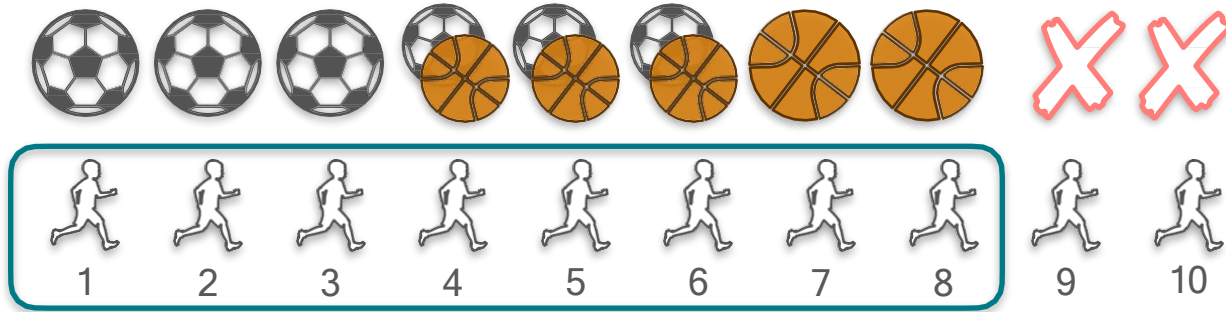
Kaç çocuk basketbol veya futbol oynuyor?

İpucu: Okulda sadece 10 çocuğun olduğunu düşünün?

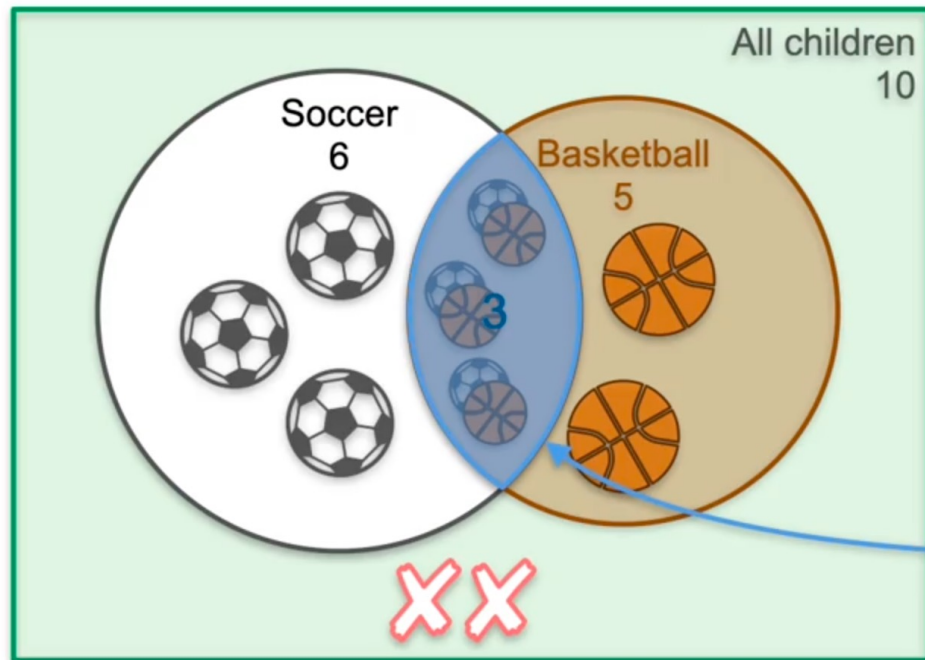
Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 2 Çözüm

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 2 Çözüm

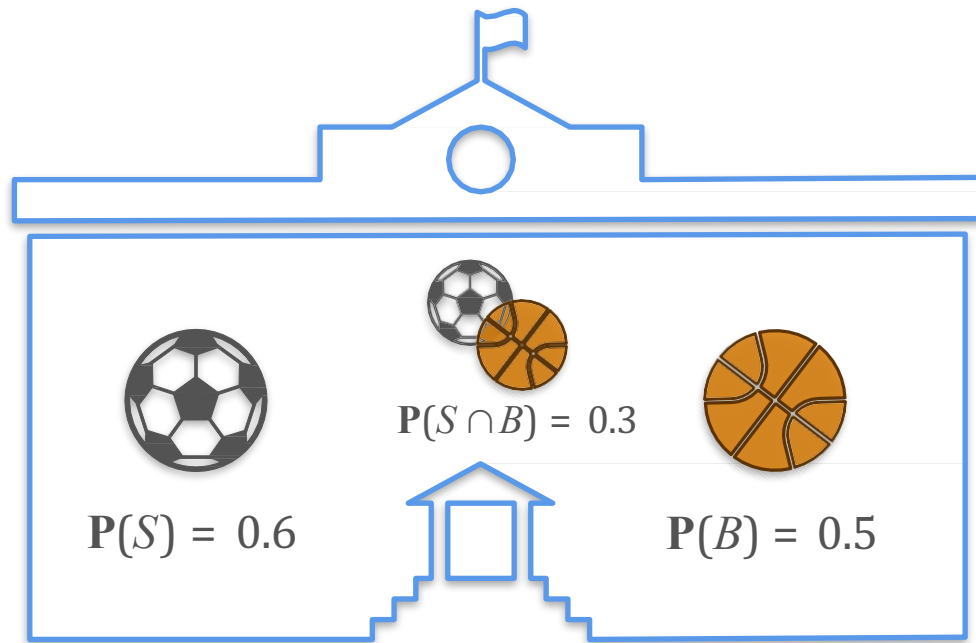
Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Venn Diyagram

$$\begin{aligned} |S \cup B| &= |S| + |B| - |S \cap B| \\ &= 6 + 5 - 3 \\ &= 8 \end{aligned}$$

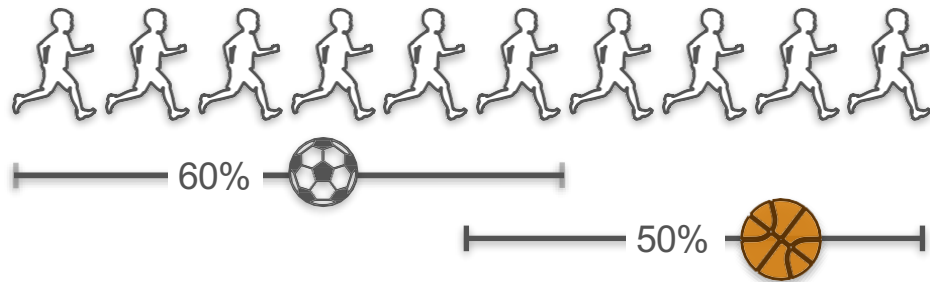
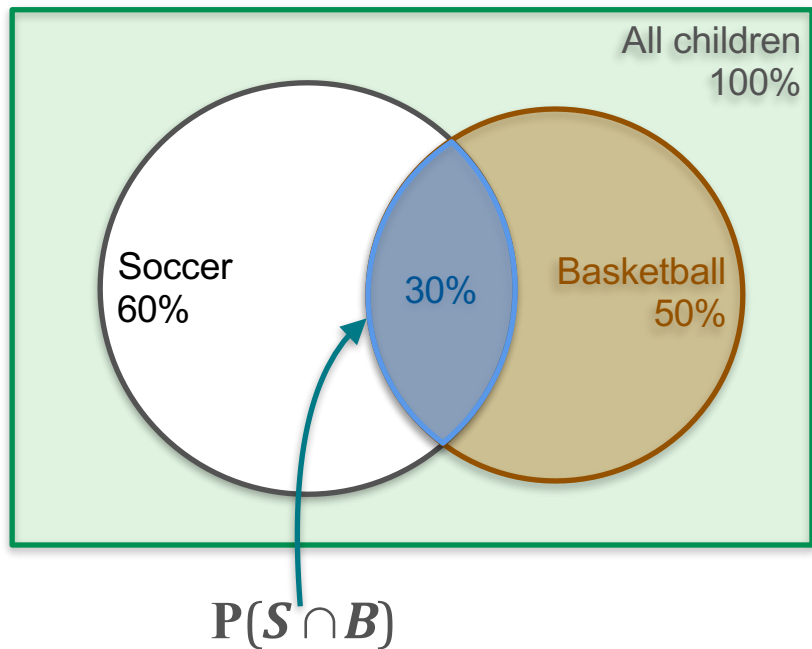
Soccer and Basketball

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 3

Bir çocuğun futbol veya basketbol oynama olasılığı?

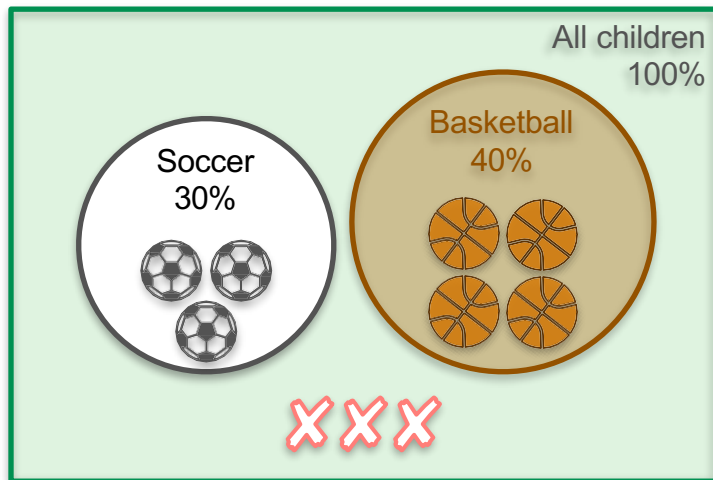
Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Quiz 3 Çözüm

$$\begin{aligned} P(S \cup B) &= P(S) + P(B) - P(S \cap B) \\ &= 0.6 + 0.5 - 0.3 \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

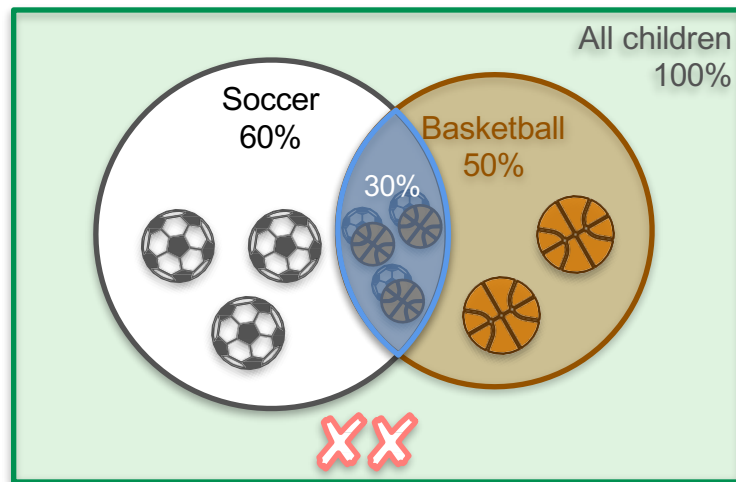
Ayrık Olay vs Bağlı Olay

Disjoint

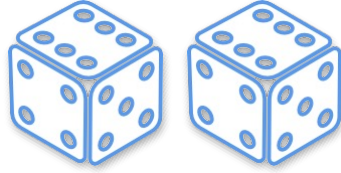
Mutually exclusive
(Birbirini dışlayan olaylar)
 $P(S \cup B) = P(S) + P(B)$

Joint

Non-mutually exclusive
(Birbirini dışlamayan olaylar)
 $P(S \cup B) = P(S) + P(B) - P(S \cap B)$

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Zar Örneği 1

Bir çift zar atıldığında toplamın yedi veya bir fark elde etme olasılığı?

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Zar Örneği 1

A

sum = 7

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

B

diff = 1

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Zar Örneği 1

A or B

sum = 7 or diff = 1

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

sum = 7 and diff = 1

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Zar Örneği 1

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$P(\text{sum} = 7 \text{ or diff} = 1)$

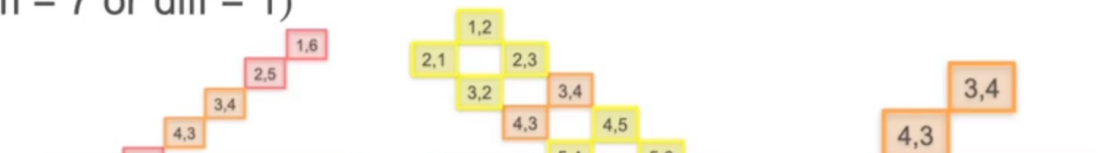

$$\begin{aligned} &= \frac{6}{36} + \frac{10}{36} - \frac{2}{36} \\ &= \frac{14}{36} \end{aligned}$$

Olasılıkların Toplamı (Bağlı Olaylar): Zar Örneği 1

1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6
2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

$P(\text{sum} = 7 \text{ or } \text{diff} = 1)$

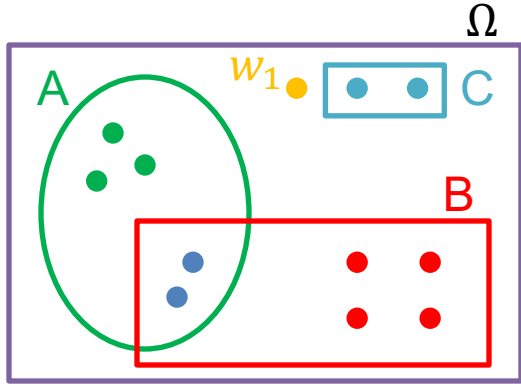

$$\begin{aligned} &= P(\text{sum} = 7) + P(\text{diff} = 1) - P(\text{sum} = 7 \cap \text{diff} = 1) \\ &= \frac{6}{36} + \frac{10}{36} - \frac{2}{36} \\ &= \frac{14}{36} \end{aligned}$$

2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6
3,1	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6
4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6
5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6
6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6

Özet

A, B ve C, Ω örnek uzayında tanımlı üç olay olsun. Ω örnek uzayı eşit olasılıklara sahip 12 sonuçtan oluşsun.

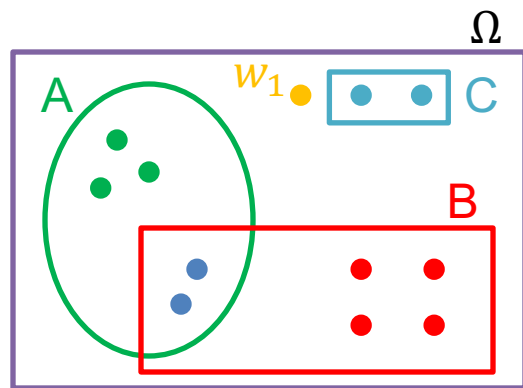
Ω , sayılabilir (Ayrık), $|\Omega| = 12$

$$P(w_1) = \frac{1}{12} \quad |A| = 5, \quad P(A) = \frac{|A|}{|\Omega|} = \frac{5}{12}$$

A ve C ayrık olaylardır. Benzer şekilde B ve C de ayrık olaylardır (Disjoint)

A ve B bağlı olaylardır (Joint)

Özet

$P(A)=?$, $P(B)=?$, $P(A \cap B)=?$, $P(A \cup B)=?$

$$P(A) = \frac{5}{12}$$

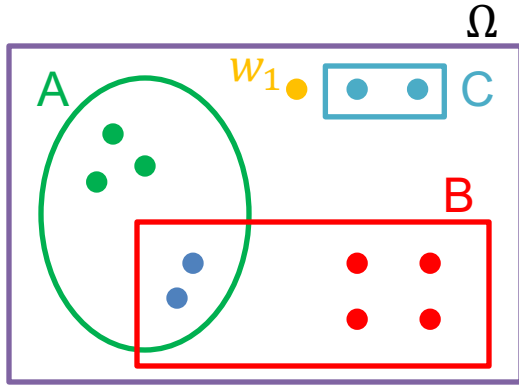
$$P(B) = \frac{6}{12}$$

$$P(A \cap B) = \frac{2}{12}$$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$P(A \cup B) = \frac{5}{12} + \frac{6}{12} - \frac{2}{12} = \frac{9}{12}$$

Özet

$A \cap B$: Sonucun A **ve** B [Hem A, Hem de B]'de olması

$A \cup B$: Sonucun A **veya** B [Yalnız A, Yalnız B, A ve B]'de olması

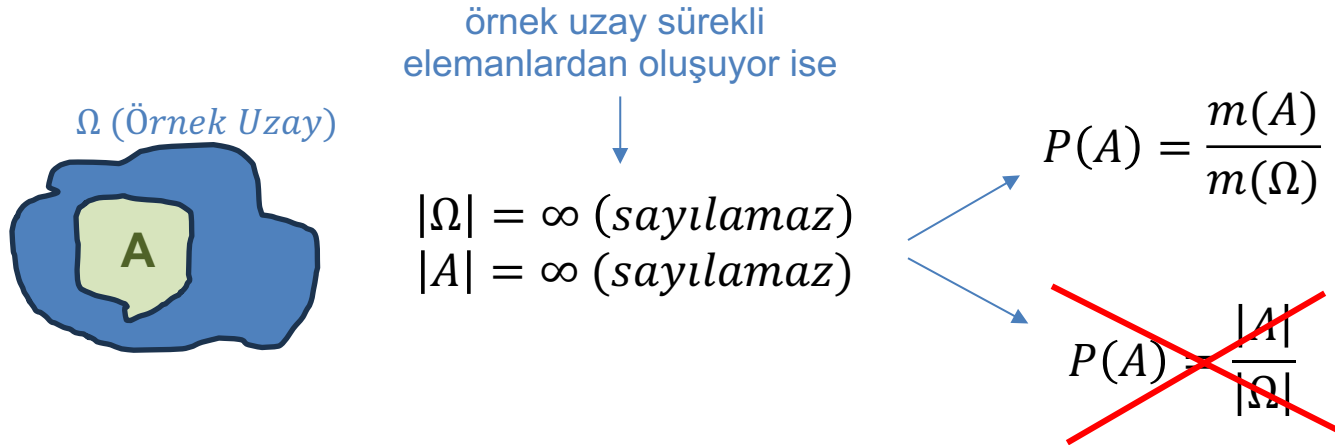

DeepLearning.AI

Örnek Uzayı Sürekli Elemanlardan (∞) Oluşan Olasılık Problemleri

Örnek uzay sayılabilir değilse ve uniform (düzgün) bir yapıya sahip olduğu durumda **örnek uzayı** (Ω) uzunluk, alan, hacim gibi sonlu bir geometrik ölçüme sahiptir. Bu ölçüm $m(\cdot)$ ile gösterilirse bir A olayının olasılığı aşağıdaki şekilde bulunur

örnek uzayı (Ω)

Ayrık (sayılabilir)
(Eşit Olasılık)

$$P(A) = \frac{|A|}{|\Omega|}$$

Sürekli (sayılamaz)
(Eşit Olasılık)

$$P(A) = \frac{m(A)}{m(\Omega)}$$

- Uzunluk
- Alan
- Hacim
- Ağırlık

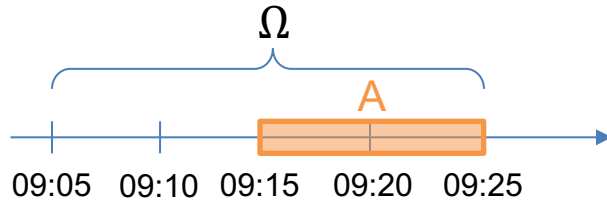
$P(\text{nokta})=0$

A olayının (sürekli) olasılığını hesaplamak için
uzunluk, yüzey alanı ve hacim gibi fiziksel
büyüklüklerden faydalanmak gerekir

Örnek-1: Bir toplantının normal başlama saati 09:15 fakat normalde 20 dakikalık bir zaman dilimi içerisinde başlıyor (09:05 - 09:25). Bu problemin örnek uzayını bulunuz. Şayet A olayı planlanan saat ve daha sonra başlama durumunu gösterirse $P(A) = ?$

Çözüm-1:

$$\Omega = \{t, t \in R: 09:05 < t < 09:25\}$$

$$A \subset \Omega$$

$$A = \{t, t \in R: 09:15 < t < 09:25\}$$

$$P(A) = \frac{m(A)}{m(\Omega)} = \frac{10}{20} = \frac{1}{2}$$

Örnek-2: Bir radyo alıcısının çıkış voltajı uzun süre gözleniyor ve çıkışın -5 ile 5 volt arasında değiştiği gözleniyor. Buna göre;

a) $\Omega = ?$

b) $A = \{\text{Çıkış voltajının } -1 \text{ ile } 1 \text{ arasında olma durumu}\}, P(A) = ?$

c) $B = \left\{ \text{Çıkış voltajının } 2 - \frac{r}{2} \text{ ile } 2 + \frac{r}{2} \text{ arasında olma durumu} \right\}, P(B) = ?$

d) $C = \{\text{Çıkışın 2 volt olarak ölçülme durumu}\}, P(C) = ?$

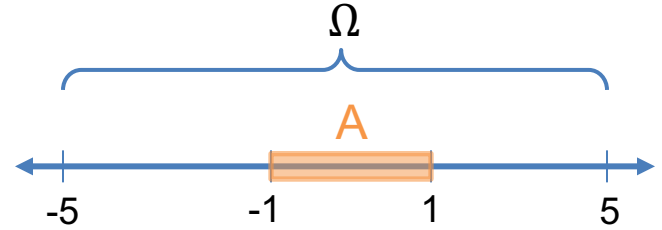

Çözüm-2:

a) $\Omega = \{y, y \in \mathbb{R}: -5 < y < 5\}$

b) $A = \{y, y \in \mathbb{R}: -1 < y < 1\}$

$$A \subset \Omega$$

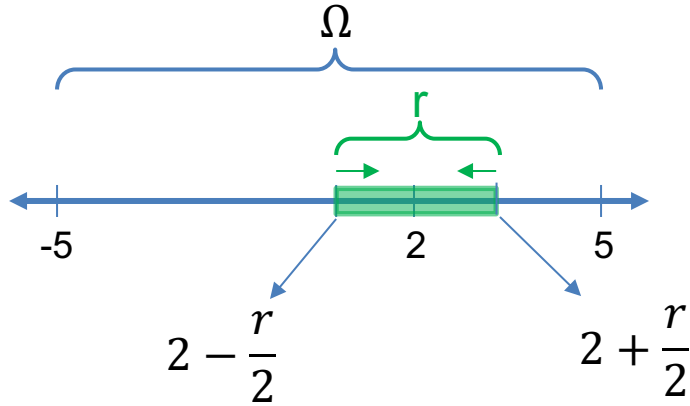

$$P(A) = \frac{m(A)}{m(\Omega)} = \frac{2}{10} = \frac{1}{5}$$

Çözüm-2:

$$c) B = \{y, y \in \mathbb{R} : 2 - \frac{r}{2} < y < 2 + \frac{r}{2}\} \quad B \subset \Omega$$

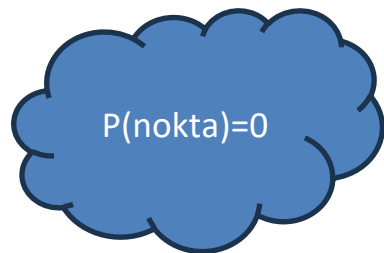
$$P(B) = \frac{m(B)}{m(\Omega)} = \frac{r}{10}$$

Çözüm-2:

$$d) P(C) = \frac{m(C)}{m(\Omega)} = \lim_{r \rightarrow \infty} \frac{r}{10} = 0$$

↓
nokta

$$C \subset \Omega$$

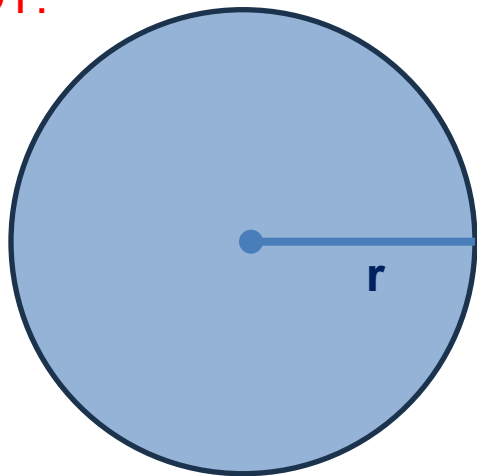

Örnek-3: Bir cep telefonu vericisi 10km'lik alan etrafında çekim yapabiliyor ve bu telefon vericisi ile telefon görüşmesi yağan kişilerin konumları gözleniyor. Bu problemin örnek uzayını bulunuz. Şayet A olayı arayan kişinin 2km'lik bir alandan arama durumunu gösterirse $P(A)$ ve $P(A^c) = ?$

a) $\Omega = ?$

b) $A = \{\text{arayan kişinin 2km'lik bir alandan arama durumu}\}, P(A) = ?$

NOT:

$x^2 + y^2 = r^2$ r yarı çaplı çemberin denklemi

$x^2 + y^2 \leq r^2$ r yarı çaplı çemberin iç bölgesi

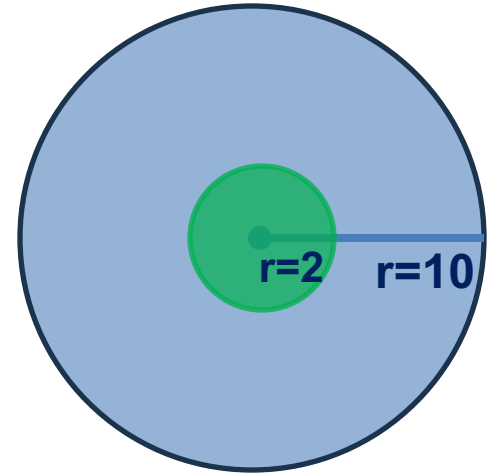
Çözüm-3:

a) Örnek Uzayı = $\Omega = \{(x, y) \in R, x^2 + y^2 \leq 100\}$

b) A olayı: $A = \{(x, y) \in R, x^2 + y^2 \leq 4\}$

$$P(A) = \frac{m(A)}{m(\Omega)} = \frac{A'nın\ alanı}{\Omega'nın\ alanı}$$

$$P(A) = \frac{\pi r_1^2}{\pi r_2^2} = \frac{\pi 2^2}{\pi 10^2} = 0.04$$

Ödev-1: Yarı çapı 20 cm olan bir dart tahtasına atış yapılıyor. Okun isabet ettiği yer deneyin bir sonucu ise örnek uzayı (Ω) bulunuz?

Ödev-2: Hilesiz üç bozuk para havaya atılıyor.

- Bu deney için örnek uzayı tanımlayınız
- $A = \{\text{En az iki yazı gelme durumu}\}$ ise $P(A) = ?$
- $B = \{\text{Hepsi tura gelme durumu}\}$ ise $P(B) = ?$
- $P(A \cup B) = ?$
- $P(A \cap B) = ?$
- $P(B^c) = ?$

Ödev-3: Bir öğrencinin Matematik dersinden başarılı olması olasılığı 0.70, Olasılık dersinden başarılı olması olasılığı 0.60 ve her iki dersten başarılı olma olasılığı 0.42'dir. Bu öğrencinin Matematik veya Olasılık dersinden başarılı olma olasılığını bulunuz?